

Nieuws & Oproepen

Knobbelzwanen in Groningen

Over Knobbelzwanen in Groningen is veel bekend omdat er al sedert 1979 onderzoek naar wordt uitgevoerd door de Zwanenwerkgroep van Avifauna Groningen. Zo laten wintertellingen zien dat de aantallen de afgelopen twee strenge winters met meer dan de helft zijn afgenomen. Ook uit terugmeldingen van geringde Knobbelzwanen blijkt dat in strenge winters uitputting de belangrijkste doodsoorzaak is. Het vermoeden bestaat dat deze wintersterfte een belangrijke oorzaak is dat de Groningse broedvogelpopulatie stabiel blijft (ongeveer 150 broedparen) en in sommige gebieden zelfs enige afname vertoont.

overlast

Het doel van de Zwanenwerkgroep is niet alleen om aantalsveranderingen te kunnen verklaren, maar ook om te adviseren in het beheer, bijvoorbeeld bij overlast. Hiervoor wordt regelmatig overleg gevoerd met verschillende autoriteiten. 's Winters veroorzaken Knobbelzwanen soms enige landbouwschade en om die reden kan een afschotvergunning worden verleend. Zo'n vergunning wordt door de Commissaris van de Koningin afgegeven. In Groningen gaat het jaarlijks om enige tientallen vogels. Terugmeldingen van geringde individuen wijzen uit dat vooral lokale Groningse zwanen worden afgeschoten. Het zijn hoofdzakelijk jonge vogels, maar af en toe ook wel broedvogels van 10 jaar of ouder.

Begin juli verleende Commissaris Hans Alders zo'n afschotvergunning voor een broedpaar met twee (kleine) jongen bij Diepswal (Leek). Het zou hier gaan om overlast doordat kalveren bang waren voor de zwanen en fietsers op een fietspad die door de zwanen lastig gevallen zouden worden. Over het afschieten van deze vier zwanen bij Leek ontstond heftige beroering en er werden door GroenLinks tot twee maal toe vragen aan Gedeputeerde Staten over gesteld. De afschotvergunning rammelde namelijk aan allerlei kanten. Reden voor Avifauna om hierover een brief aan Hans Alders te sturen waarin wij onze verontrusting over de gang van zaken uitspraken.

Zo is overlast geen reden voor het verlenen van een afschotvergunning: er moet altijd

sprake zijn van aantoonbare schade. Verder was door het ontbreken van overleg vooraf met de Zwanenwerkgroep en/of met de regioconsulent van Vogelbescherming Nederland aan een belangrijke voorwaarde niet voldaan. Er mag namelijk pas worden overgegaan tot afschot als al het mogelijke is gedaan om de vogels op een andere manier te verjagen. Leden van de Zwanenwerkgroep hadden de zwanen zo kunnen vangen om ze ergens anders los te laten. Bovendien was de vergunning geldig voor twee zwanen (de beide ouders), terwijl er vier (de beide ouders en hun twee niet-vliegvlugge jongen) werden afgeschoten. Tenslotte stond in de vergunningvoorwaarden dat er alleen gebruik van gemaakt mocht worden om schade aan landbouwgewassen te voorkomen. Verkeersveiligheid, genoemd als reden voor afschot in het antwoord op de eerste serie Statenvragen van GroenLinks, stond niet in de voorwaarden waarop deze vergunning was verleend. De Commissaris van de Koningin gaf in tweede instantie toe dat hierbij fouten waren gemaakt.

kritisch kijken naar afschot

Het geval bij Leek was aanleiding voor Avifauna om in de bovengemelde brief een pleidooi te houden voor een sterke reductie van afschot tot alleen die gevallen waarbij daadwerkelijk ernstige landbouwschade wordt voorkomen en alle andere oplossingen hebben gefaald. Verder zou beter gezocht moeten worden naar alternatieve methoden om landbouwschade te beperken. Zo zal het instellen van gedooggebieden ertoe bijdragen dat Wilde Zwaan en Kleine Zwaan, volledig beschermde vogelsoorten, ook niet meer de kans lopen om getroffen te worden.

Dat dit vruchten af begint te werpen, blijkt uit overleg wat in december j.l. met Gedeputeerde Jaap van Dijk is gevoerd. Hierbij is afgesproken dat de provincie vaker gaat overleggen met de Zwanenwerkgroep en met de regioconsulent van Vogelbescherming Nederland in het geval van het verlenen van nieuwe afschotvergunningen. Tevens gaat de provincie onderzoeken of het instellen van gedooggebieden een reële optie is en of (op termijn) afschot van Knobbelzwanen tot een minimum kan worden beperkt.

Contactpersonen van de Zwanenwerkgroep zijn Richard Ubels, Verlengde Lodewijkstraat 44, 9723 AK Groningen (telefoon 050-3181232 of 050-3632367) en Jan Beekman, M.L. Kingstraat 282, 1111 LP Diemen (telefoon 020-6959286).

Klaas van Dijk, Vermeerstraat 48, 9718 SN Groningen